

บทความวิชาการ Hot Issue

(มกราคม 2559)

พิพธิรภัณฑ์และหอดจดหมายเหตุการป้องกัน
และปราบปรามการทุจจริตแห่งชาติ

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ <http://www.parliament.go.th>

พิพิธภัณฑสถานและหอจดหมายเหตุการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

โชคสุข กรกิตติชัย

ตำแหน่งวิทยากรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

คงปฏิเสธไม่ได้ว่า การทุจริตคอร์รัปชันถือเป็นการบ่อนทำลายประเทศ และเป็นการบั่นทอนการพัฒนาประเทศอีกด้วย และในวันที่ 9 ธันวาคมของทุกปี องค์การสหประชาชาติ หรือ UN ได้กำหนดให้เป็น “วันต่อต้านคอร์รัปชันสากล” เนื่องจากมีความกังวลว่า ภัยคุกคามจากการทุจริตจะทำลายเสถียรภาพและความมั่นคงของสังคม สำหรับประเทศไทยนั้น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้มีการยกตัวอย่างการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้น ในกรณีต่าง ๆ เช่น คดีการทุจริตจัดซื้อรถและเรือดับเพลิงของกรุงเทพมหานคร การมีผลประโยชน์ทับซ้อนในคดีทุจริตจัดซื้อที่ดินย่านรัชดาภิเษก การเสียด่างในโครงการบำบัดน้ำเสียคลองด่าน จังหวัดสมุทรปราการ รวมถึงคดีร่ำรวยผิดปกติ การปกปิดบัญชีทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น ซึ่งเป็นการทุจริตคอร์รัปชันที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศเป็นอย่างมาก

ขณะที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติได้ประกาศดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทย ประจำปี 2557 ว่า ประเทศไทยมีอันดับที่สูงขึ้น จากอันดับที่ 102 มาอยู่ที่อันดับ 85 และจัดเป็นอันดับ 3 ของกลุ่มอาเซียน รองจากประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย และนับตั้งแต่รัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เข้ามาบริหารประเทศ ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเป็น 1 ใน 11 ด้าน ของการปฏิรูปประเทศ และเป็นนโยบายเร่งด่วน แม้ที่ผ่านมาจะมีโครงการบางแห่งที่สร้างความสั่นคลอนให้กับความเชื่อมั่นต่อรัฐบาลอยู่บ้าง แต่รัฐบาลยังคงยืนหยัดเดินหน้าตามจุดยืนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันต่อไป และทั้งนี้เพื่อเป็นการรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จึงมีแนวคิดในการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการโกงขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันของบุคคลทั่วไป

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันและปราบปรามปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ได้มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการโกง โดยมีนายวิชา มหาคุณ ในฐานะประธานอนุกรรมการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานและหอจดหมายเหตุการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือที่เรียกว่า “พิพิธภัณฑสถานโกง” (Anti Corruption Museum) ขึ้น โดยมีพิธีเปิดพิพิธภัณฑสถานและหอจดหมายเหตุการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ดังกล่าวไปเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2558 ณ บริเวณสำนักงาน ป.ป.ช. ถนนพิษณุโลก ที่ผ่านมา โดยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ เป็นประธานในพิธีเปิด รวมทั้งได้กล่าวถ้อยคำไว้ในพิธีเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ไว้อย่างน่าสนใจ คือ “คิดว่า คำว่า โกงอาจจะน้อยไป ชาติของเรากำลังถูกปล้นจากพวกที่ขี้โกงทั้งหลาย ถ้ามุ่งมั่น

กันจริง ๆ หุ่นเทกันจริง ๆ เห็นโทษของการโกงจริง ๆ แล้ว คิดว่า จะทำสำเร็จไม่วันใดก็วันหนึ่ง ข้อสำคัญต้องสอนให้เด็กรู้ว่า การโกง ทำให้ประเทศอ่อนแอ ทำให้ประเทศไม่สามารถที่จะพัฒนาไปอย่างที่ต้องการได้”

พิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง คือ เพื่อให้บุคคลภายนอกได้เข้ามาร่วมเรียนรู้ เป็นการปลูกจิตสำนึกถึงความสำคัญของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อสร้างสังคมแห่งความโปร่งใส โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ เป็นพิพิธภัณฑ์ศูนย์กลางที่สมบูรณ์แบบที่มีรูปแบบ และพื้นที่ใช้งานที่ครบครันทันสมัย เข้าถึงง่าย และเป็นต้นแบบของการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน จนเชื่อมโยงเครือข่ายพิพิธภัณฑ์องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และภาคประชาชน ให้มาเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และร่วมสร้างสังคมโปร่งใสให้กับสังคมไทย หรือเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาแนวใหม่ โดยจะเน้นที่เด็ก และเยาวชน นิสิต นักศึกษา รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ขององค์กรภาครัฐและเอกชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป เพื่อให้ความรู้และความคิดที่ถูกต้องต่อประชาชน ซึ่งถือเป็นเรื่องที่สำคัญมากกว่าการปราบปรามการทุจริต ทั้งนี้ พิพิธภัณฑ์ต้านโกง (Anti Corruption Museum) แห่งนี้ ถือเป็นพิพิธภัณฑ์แห่งการเรียนรู้ ในลักษณะเฉพาะที่จัดแสดงเรื่องราวในอดีต ปัจจุบัน และเชื่อมอนาคตของการป้องกันปราบปรามการทุจริต และการให้บริการ และจัดกระบวนการเรียนรู้ เผยแพร่ความสุจริตและโปร่งใส มีธรรมาภิบาลต่อองค์กรภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม และประชาชนไทยทั่วไป โดยมีแนวคิดหลักของนิทรรศการ (Core Concept) คือ “การทุจริต เริ่มที่เราและจบที่เราในฐานะพลเมืองตื่นรู้ จากระดับบุคคลผสานความร่วมมือ สร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง ไม่ก้มหัวให้การทุจริตคอร์รัปชั่นทุกรูปแบบ สังคมก็จะมีสังคมโปร่งใส และพัฒนาได้อย่างไม่มีขีดจำกัด” ซึ่งภายในอาคารพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ดังกล่าว จะมีการแบ่งการจัดแสดงออกเป็น 10 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนจัดแสดงที่ 1 เรียกว่า “ลานสนุกคิด” โดยผู้เข้าชมสามารถคิดวิเคราะห์พฤติกรรมที่เคยทำในชีวิตประจำวันว่า เสี่ยงต่อ “การทุจริต” หรือ “การโกง” หรือไม่ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการค้นหาความหมายของการ “ทุจริต” โดยสื่อสารผ่านสถานการณ์จำลอง

ส่วนจัดแสดงที่ 2 เรียกว่า “เลือกทางเดิน” จะเป็นส่วนของการฉายวิดีโอที่เกี่ยวกับภาพรวมของปัญหาการทุจริตของประเทศไทย เพื่อสะท้อนให้ผู้เข้าชมทราบถึงที่มาของปัญหาการทุจริตที่มักเกิดขึ้นจากความเคยชิน แม้จะเป็นการโกงเล็กน้อยในชีวิตประจำวัน

ส่วนจัดแสดงที่ 3 เรียกว่า “เมืองแห่งมนต์ดำ” จะเป็นส่วนที่สร้างความตระหนักรู้ โดยผู้เข้าชมจะได้ทราบถึงมูลค่าความสูญเสียเงินภาษีของประชาชนจำนวนมหาศาล อันเกิดจากการทุจริตคอร์รัปชั่น เพื่อปรับทัศนคติให้ผู้เข้าชมเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลผลประโยชน์ส่วนรวมของคนไทย

ส่วนจัดแสดงที่ 4 เรียกว่า “ตีแผ่กลโกง” โดยผู้เข้าชมสามารถได้เรียนรู้รูปแบบกลโกงในการทุจริตประเภทต่าง ๆ ซึ่งมี 6 ประเภท เพื่อให้สามารถรู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยม และขึ้นเชิงการทุจริตที่มีความซับซ้อน

ส่วนจัดแสดงที่ 5 เรียกว่า “กำจัดกลโกง” โดยผู้เข้าชมสามารถรับรู้ถึงภารกิจ บทบาท และพัฒนาการของสำนักงาน ป.ป.ช. นับจากการเริ่มก่อตั้ง เพื่อให้ผู้เข้าชมได้เข้าใจวิธีการทำงานของสำนักงาน ป.ป.ช. รวมถึงรายละเอียดคดีสำคัญที่เป็นผลงานของสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อตอกย้ำให้เห็นถึงผลเสียของการ “โกง”

ส่วนจัดแสดงที่ 6 เรียกว่า “วันพิพากษา” จะเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นถึงบทสรุปของคนโกง ผ่านคดีการทุจริตการก่อสร้างโรงบำบัดน้ำเสียคลองด่าน จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเกิดจากการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม และสื่อมวลชนในการร่วมตรวจสอบการทุจริต “คนโกงต้องได้รับการลงโทษ”

ส่วนจัดแสดงที่ 7 เรียกว่า “พลังแห่งคุณธรรม” จะเป็นส่วนที่สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เข้าชมได้เห็นแบบอย่างของการทำดี มีความซื่อสัตย์ จากสถาบันหลักของชาติ ประกอบด้วย สถาบันพระมหากษัตริย์ อดีตผู้นำประเทศ ผู้นำทางศาสนา และภาคประชาสังคม

ส่วนจัดแสดงที่ 8 เรียกว่า “เมืองแห่งแสงสว่าง” จะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้การดำเนินชีวิตที่ยึดหลักคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ภาคธุรกิจ ภาคการเมือง และภาครัฐ

ส่วนจัดแสดงที่ 9 เรียกว่า “พลเมืองข่าว ป.ป.ช.” จะเป็นกิจกรรมการแจ้งเบาะแสทุจริต และการมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต โดยเป็นกิจกรรมการรายงานข่าวทางสถานีโทรทัศน์จำลอง “ACM NEWS” เพื่อเปิดโปงการโกง การแจ้งเบาะแสทุจริต และการมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต

ส่วนจัดแสดงที่ 10 เรียกว่า “รวมพลังสร้างสังคมใสสะอาด” จะเป็นการแสดงให้เห็นภารกิจและเครือข่ายต้านโกงทั่วประเทศ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าชมร่วมสมัครเป็นเครือข่าย ป.ป.ช. เพื่อรับข้อมูลข่าวสาร และร่วมกิจกรรมกับเครือข่ายในการต่อต้านการทุจริต

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

พิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ที่เรียกว่า “พิพิธภัณฑ์ต้านโกง” (Anti Corruption Museum) ถือเป็นแหล่งส่งเสริม รวบรวม และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นแห่งแรกของประเทศไทย โดยมุ่งหวังให้ประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ได้ใช้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ครบวงจร เป็นการปลูกจิตสำนึกและเสริมสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ ทั้งนี้ การเปิดพิพิธภัณฑ์ต้านโกง ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่จะช่วยปลูกฝังให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปรู้ผิดชอบชั่วดี และไม่ยอมรับการทุจริตคอร์รัปชันและการโกงชาติในทุกรูปแบบ จึงนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประเทศไทย

บรรณานุกรม

- ป.ป.ช. เปิด “พิพิธภัณฑสถานโกง”. (25 พฤศจิกายน 2558). **เดลินิวส์ออนไลน์**. สืบค้น 16 ธันวาคม 2558 จาก <http://www.dailynews.co.th/politics/363071>
- ‘ป่าเปรม’ เปิด ‘พิพิธภัณฑสถานโกง’ ชม ‘ป.ป.ช.’ ทำงานเพื่อชาติ คิดให้รางวัลคนหยุดโกง บอกคนโกงอย่าคิดว่าทำแล้วไม่มีใครรู้. (25 พฤศจิกายน 2558). **คมชัดลึกออนไลน์**. สืบค้น 16 ธันวาคม 2558 จาก <http://www.komchadluek.net/detail/20151125/217486.html>
- ‘ป่าเปรม’ เปิดพิพิธภัณฑสถานโกง แนะปลุกฝังเยาวชน หวังแก้ได้. (25 พฤศจิกายน 2558). **ไทยรัฐออนไลน์**. สืบค้น 16 ธันวาคม 2558 จาก <http://www.thairath.co.th/content/541841>
- รายงานพิเศษ : พิพิธภัณฑสถานโกง. (26 พฤศจิกายน 2558). **สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์**. สืบค้น 16 ธันวาคม 2558 จาก http://nwnt.prd.go.th/centerweb/news/NewsDetail?NT01_NewsID=WNRPT5811260010001
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (25 พฤศจิกายน 2558). **พิพิธภัณฑสถานโกง : Anti Corruption Museum แหล่งเรียนรู้เรื่องการป้องกันและปราบปราม การทุจริต หวังร่วมสร้างสังคมไทยโปร่งใสและปลอดทุจริต**. สืบค้น 16 ธันวาคม 2558 จาก https://www.nacc.go.th/ewt_news.php?nid=11609
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2558) **สำนักงาน ป.ป.ช. เชิญชวนประกวดตราสัญลักษณ์พิพิธภัณฑสถานโกง Anti Corruption Museum**. สืบค้น 16 ธันวาคม 2558 จาก http://nctc.oncb.go.th/new/index.php?option=com_content&view=article&id=1757:anticorruption&catid=48:2009-05-06-07-13-49&Itemid=185